

ВІРМЕНИ УКРАЇНИ В 1917 – 1920 рр.

Після падіння царату Українська Центральна Рада постійну увагу приділяла питанню національних меншостей, які проживали на території України і становили 30% населення. Підходи до міжнаціональних стосунків були викладені головою Центральної Ради М.Грушевським у статті “Народностям України”. Йшлося про пропорційне представництво національних меншостей в органах місцевого самоврядування, прийняття їх мови у “зносинах з урядами і органами самоуправи” в тих округах, де такі народності становили національний мінімум, про вивчення рідної мови в школі учнями в місцях компактного проживання неукраїнського населення, про право національних та релігійних груп створювати свої культурні і релігійні товариства та установи й одержувати для цього підтримку “з автономного скарбу України” тощо. Низку з цих важливих заходів Центральна Рада встигла здійснити. Зокрема, було включено до її складу представників неукраїнських народностей, ухвалено “Закон про національно-персональну автономію”. В період нетривалої української державності було закладено підвалини того нестримного процесу, який згодом дістав назву “національного відродження.”

Вірмени разом з українцями, іншими народами брали участь у тому велетенському експерименті, який розгорнувся на території України після жовтня 1917 р., йшли на значні жертви: брати Орделяни працювали в складних умовах окупаційного режиму в Катеринославі, в період австро-німецької окупації дивізія під командуванням С.Текнеджанца визволила Бахмут, Костянтинів, Горловку. (С.Текнеджанц відомий на Україні і як організатор загонів Червоної гвардії в Кременчуці. Влітку 1919 р. він загинув у бою). З Україною пов'язаний бойовий шлях Г.Гая (Гак Бжалкянц), командира 4-ї української дивізії, яка згодом стала третьою бригадою Червоного козацтва. В Криму хоробро діяли в тяжких умовах окупаційного режиму Є.Багатурянц (Лаура), голова обласного підпільного воєнно-революційного комітету у 1919-1920 рр. С.Бабахан (С.Бабаханян) та інші. В мирній праці вірмени виявляли приклади мужності і трудового героїзму. В 1921 р. інженер Г.Каспарянц був одним з перших в Україні нагороджений найвищою нагородою республіки - орденом Трудового Червоного Прапора - за керівництво роботою на відбудові Наводницького мосту в Києві, який мав велике стратегічне значення.